

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 10.02.2005
COM(2005) 26 końcowy

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO, KOMITETU
EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

Sprawozdanie Tempus 2002 i 2003

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO, KOMITETU
EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

Sprawozdanie Tempus 2002 i 2003

1. PRZEDMOWA

Program Tempus koncentruje się na opracowaniu systemów szkolnictwa wyższego w krajach partnerskich poprzez współpracę z instytucjami Państw Członkowskich Unii Europejskiej. Instytucje szkolnictwa wyższego mają podstawowe znaczenie dla procesu transformacji społecznej i gospodarczej jak również dla dialogu międzykulturowego; stanowią one również zasoby wiedzy i potencjału ludzkiego i zapewniają wyszkolenie nowego pokolenia liderów.

Szczegółowy opis programu Tempus dostępny jest na stronie internetowej Komisji Europejskiej:

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/tempus/index_en.html

Wdrożenie programu w latach 2002 i 2003 obejmowała proces reformy wdrożenia programu, skuteczne uruchomienie i skonsolidowanie programu w regionie MEDA, wprowadzenie nowego typu projektu (Działania Strukturalne i Uzupełniające) oraz ostateczną ocenę Tempus II i wstępną ocenę Tempus III. Działania te zostały rozpoczęte w 2002 roku i zostały zakończone w 2003 roku. Dlatego roczne sprawozdania za 2002 i 2003 rok zostały połączone w jeden dokument.

2. SKUTECZNE URUCHOMIENIE I KONSOLIDACJA TEMPUS-MEDA

W czerwcu 2002 roku Program Tempus został poszerzony i objął partnerskie kraje śródziemnomorskie¹ w celu wzmocnienia partnerstwa eurośródziemnomorskiego, w ramach szerszej strategii wzmacniania dialogu pomiędzy narodami i kulturami Unii Europejskiej oraz basenu Morza Śródziemnego. Państwa spełniające warunki uzyskania funduszy w ramach programu to Algieria, Egipt, Jordania, Liban, Maroko, Autonomia Palestyńska, Syria oraz Tunezja. Uczestnictwo Izraela w programie jest możliwe wyłącznie na zasadzie samofinansowania.

W ramach przygotowań poprzedzających pierwszy termin składania wniosków (15 grudnia 2002 roku) Komisja zrealizowała misje wśród partnerów MEDA, w celu przedyskutowania początkowych działań z władzami krajowymi oraz w celu udostępnienia informacji potencjalnym wnioskodawcom. Pomimo krótkiego okresu, pomiędzy formalnym poszerzeniem programu a terminem składania wniosków, wybrano dużą liczbę propozycji i projektów (w 2003 roku), które potwierdziły gotowość oraz zainteresowanie współpracą instytucji w krajach UE i MEDA w zakresie szkolnictwa wyższego.

Jedynym wyjątkiem od relatywnie wysokiego poziomu uczestnictwa krajów partnerskich jest Algieria, z przyczyn związanych z okresem niepokoju społecznego w tym kraju oraz jego wpływem na współpracę międzynarodową. Jednak pod koniec 2003 roku liczba wniosków dotyczących tego kraju gwałtownie wzrosła.

¹ Decyzja Rady z 27 czerwca 2002 roku zmieniająca decyzję 1999/311/WE.

Od 2002 roku i w trakcie całego 2003 roku Komisja wspierała kraje partnerskie MEDA w tworzeniu krajowych Biur Tempus. Tak jak w przypadku krajów CARDS i TACIS, biura te stanowią punkty informacyjne, udostępniając informacje i wspierając instytucje w krajach partnerskich, jak również wspierając współpracę z Państwami Członkowskimi UE. Negocjacje z władzami krajowymi doprowadziły do utworzenia krajowych Biur Tempus w Egipcie, Jordanii, Libanie, Maroku, Syrii i Tunezji. Krajowe Biuro Tempus działa również w Algierii. Ministrowie ds. szkolnictwa wyższego w krajach partnerskich MEDA są również zaangażowani w określenie priorytetów krajowych, które mają być opublikowane w nowym Przewodniku dla wnioskodawców.

W październiku 2003 roku została zorganizowana ważna konferencja w Aleksandrii (Egipt), mająca na celu uroczyste rozpoczęcie działań Tempus w regionie śródziemnomorskim. W konferencji uczestniczyło ponad 300 przedstawicieli europejskich instytucji szkolnictwa wyższego oraz partnerów śródziemnomorskich. Na konferencji podkreślono znaczenie współpracy w zakresie szkolnictwa oraz dialogu międzykulturowego pomiędzy Europą a jej śródziemnomorskimi sąsiadami.

3. WDROŻENIE TEMPUS W REGIONACH CARDS I TACIS

Z biegiem lat Tempus zdobył solidną pozycję na Zachodnich Bałkanach jak również w Europie Wschodniej, na Południowym Kaukazie i w Azji Środkowej. Dialog z władzami krajowymi oraz misje informacyjne były realizowane przez cały rok. Główne wydarzenia w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem obejmują utworzenie krajowych Biur Tempus.

Na Zachodnich Bałkanach, utworzono lokalne Biuro Tempus w Kosowie², jako niezależny oddział pod nadzorem tego samego eksperta międzynarodowego odpowiedzialnego za krajowe Biuro Tempus w Belgradzie. Proces ten stanowił duże wyzwanie, jednak zaowocował umową pod auspicjami władz ONZ w Kosowie.

W Rosji, w ścisłej współpracy z rosyjskimi władzami oraz po przeprowadzeniu selekcji, wybrano Centrum Szkolenia Zawodowego, które stanie się krajowym Biurem Tempus.

Biuro Tempus powstało również na Ukrainie i jest prowadzone przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej.

W Azji Środkowej Komisja wzmocniła dialog z zainteresowanymi krajami, zapraszając do dialogu dyrektorów jednostek koordynacyjnych oraz ministrów edukacji. Uzgodniono również intensyfikację rozpowszechniania informacji na temat programu w tym regionie. Należy również zaznaczyć, że po długiej przerwie w 2003 roku wznowiono w Tadżykistanie wdrażanie programu Tempus.

4. KOŃCOWA OCENA TEMPUS II ORAZ TYMCZASOWA OCENA TEMPUS III

W 2002 roku Komisja ogłosiła przetarg na przeprowadzenie równoległe tymczasowej oceny programu w fazie bieżącej i oceny wpływu programu Tempus II. Prace zostały zrealizowane przez zewnętrznego wykonawcę, przez większą część 2003 roku. Z metodologicznego punktu widzenia, główne źródła danych wykorzystanych do analizy drugiej fazy programu obejmowały ankiety, sprawozdania niezależnych ekspertów oraz warsztaty organizowane dla zainteresowanych stron

² Zgodnie z definicją Rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244 z 10 czerwca 1999 roku.

programu Tempus. Główne ustalenia ostatecznej oceny Tempus II można podsumować w następujący sposób:

- Tempus w znaczącym stopniu, poprzez zmiany legislacyjne, wpłynął pośrednio na zbliżanie systemów szkolnictwa wyższego w krajach partnerskich do systemów funkcjonujących w Państwach Członkowskich;
- Tempus w znaczącym stopniu wpłynął pośrednio na przystosowanie systemów szkolnictwa wyższego do zmieniających się potrzeb społeczno ekonomicznych w krajach partnerskich;
- Tempus w znaczącym stopniu wpłynął bezpośrednio na wprowadzenie reform instytucji szkolnictwa wyższego;
- Tempus w znaczącym stopniu wpłynął bezpośrednio na rozwój programu nauczania, w mniejszym stopniu natomiast wpłynął na zarządzanie uniwersytetami.

Ustalenia te potwierdzają znaczenie drugiej fazy programu Tempus dla reform systemu szkolnictwa wyższego w krajach partnerskich. Potwierdzają one również, że reorientacja zainicjowana decyzjami Rady w sprawie Tempus II, w znacznym stopniu przyczyniła się do wzmocnienia jego znaczenia.

Celem wstępnej oceny Tempus III, zgodnie z zakresem wymagań i obowiązków, była ocena projektu oraz wdrożenia Tempus III w świetle zmian sytuacji społeczno - ekonomicznej w krajach partnerskich oraz doświadczenia uzyskanego w poprzednich fazach programu związana z ewentualnym przedstawieniem propozycji kontynuacji programu po 2006 roku. Zastosowane zostało takie samo podejście metodologiczne jak w przypadku końcowej oceny Tempus II. Główne ustalenia wstępnej oceny Tempus III można podsumować w następujący sposób:

- projekt i zarządzanie programem są oceniane jako satysfakcjonujące;
- podejście programu Tempus zakładające wielostronną współpracę oferuje znaczące korzyści dodatkowe w porównaniu do pomocy dwustronnej oferowanej przez Państwa Członkowskie;
- należy wzmocnić dialog w zakresie priorytetów krajowych;
- należy wzmocnić rozpowszechnianie wyników programu.

Wyniki obu ocen zostaną wykorzystane przez Komisję w celu przeprowadzenia wszelkiej niezbędnej reorientacji programu w jego bieżącej fazie oraz w celu przedstawienia wniosków o kontynuowanie działań programu Tempus po 2006 roku.

5. DZIAŁANIA STRUKTURALNE – WZMOCNIENIE PODEJŚCIA ODGÓRNEGO

W 2003 roku Komisja rozpoczęła działania strukturalne i uzupełniające, zdefiniowane w Załączniku do decyzji w sprawie programu Tempus. Głównym celem tych działań jest zapewnienie ram dla działań ukierunkowanych w celu zwiększenia wpływu programu na reformę szkolnictwa wyższego w krajach partnerskich.

Działania strukturalne i uzupełniające są ściśle powiązane z priorytetami krajowymi, wprowadzając silne podejście odgórne oraz umożliwiając wsparcie dla szerszego zakresu działań. Pierwszy termin składania wniosków upłynął 15 października 2003 roku. Wyniki zostaną przeanalizowane w sprawozdaniu rocznym Tempus za 2004 rok.

6. REFORMA WDROŻENIA TEMPUS III

W 2002 roku Komisja rozpoczęła szczegółowy przegląd wdrożenia programu, w celu jego uproszczenia oraz uczynienia bardziej przyjaznym dla użytkownika. Oprócz zmian we wdrożeniu, Komisja zweryfikowała harmonogram procesu selekcji w celu dostosowania go do harmonogramu programowania w ramach programów CARDS oraz TACIS (z których program czerpie fundusze, obok MEDA).

Reforma cyklu projektów została wprowadzona w 2002 roku w celu usprawnienia i aktualizacji procedur. Reforma obejmowała głównie szczegółowy przegląd podstawowych dokumentów takich jak Przewodnik dla wnioskodawców, a także uproszczenie umów finansowych oraz procedur (proces selekcji został znacznie skrócony tak, aby ograniczyć go maksymalnie do sześciu miesięcy od terminu składania wniosków do podjęcia ostatecznej decyzji o przyznaniu funduszy).

7. PUBLIKACJE I INFORMACJE

W 2002 roku Komisja opublikowała sprawozdanie zatytułowane *”Tempus @ 10 – A Decade of University Co-operation”*, które przedstawiło ogólne osiągnięcia programu w krajach kandydujących w okresie 1990-2000. W 2002 roku zainicjowano kolejne badanie koncentrujące się na wpływie programu Tempus na szkolnictwo wyższe, w kontekście procesu przystąpienia do Unii Europejskiej. Badanie obejmujące reformy uniwersytetów w zakresie zarządzania i nauczania jak również wspieranie projektów budowy instytucji na Węgrzech, w Polsce, Bułgarii i Rumunii, zostało zakończone i opublikowane w 2003 roku na stronie internetowej programu Tempus.

Sprawozdanie zatytułowane *„Tempus in the Western Balkans”*, opublikowane w 2002 roku, zostało oparte na wynikach trzech regionalnych konferencji Tempus, które odbyły się pod koniec 2000 roku oraz w 2001 roku w Sarajewie, Skopje i Tiranie. Sprawozdanie podsumowuje obrady konferencji oraz wnioski opracowane przez uczestników w zakresie zarządzania szkolnictwem wyższym, szkolnictwa wyższego i społeczeństwa, tworzenia sieci i współpracy regionalnej. Wiele z tych wniosków zostało uwzględnionych w pracach nad programem dla danego regionu i znalazło odzwierciedlenie w nowym Przewodniku dla wnioskodawców.

W trakcie całego 2003 roku Komisja uczestniczyła w cyklu dni informacyjnych programu Tempus, które odbyły się w krajach partnerskich oraz w Państwach Członkowskich.

8. SELEKCJA 2002-2003

Szczegółowe informacje dotyczące selekcji i finansowania zostały przedstawione w Załączniku do niniejszego sprawozdania.

9. MONITOROWANIE

Stałe monitorowanie projektów w trakcie realizacji objęło sprawozdania obowiązkowe i polegało na ocenie projektu z punktu widzenia osiągniętego postępu i/lub wyników prac. Ponadto zorganizowano terenową kampanię monitorowania, przeprowadzoną przez zewnętrznych obserwatorów. Łącznie na bieżące projekty Tempus dokonano 1 149 płatności, po zatwierdzeniu i ocenie sprawozdań z projektów (łącznie 255 sprawozdań). Co więcej, wsparcia i porad udzielono kilkuset konsorcjom projektowym.

We wrześniu 2003 roku podczas spotkania w Rzymie odbyły się zorganizowane przez Komisję Europejską, szkolenie w zakresie stosowania umów finansowych (monitorowanie zapobiegawcze) dla około 200 przedstawicieli projektów z nowo wybranych Wspólnych Projektów Europejskich CARDS, TACIS i MEDA, odbyło się.

Podczas dni informacyjnych w krajach partnerskich dokonano również monitorowania projektu na miejscu.

10. WNIOSKI

Oba równoległe przebiegające procesy reformy i poszerzenia wyraźnie nadały dynamiki i zwiększyły możliwości programu Tempus, z czym związana jest również bardzo pozytywna ocena programu, dla którego rozpocznie się obecnie okres wzmacniania. Oczywistym jest, iż program w dalszym ciągu będzie odgrywał główną rolę w nowych warunkach geopolitycznych charakteryzujących rozszerzającą się Unie Europejską,

ANNEX

Financial overview				
	Committed	CARDS	MEDA	TACIS
JEP (1)	2003	15.171.728,66 €	13.225.199,49 €	21.391.229,71 €(2)
IMG	2002	184.518,00 €	-	216.227,00 €
	2003	367.090,00 €	530.900,00 €	687.140,00 €
NTO	2002	486.395,00 €	0,00 €	238.697,00 €
	2003	450.185,00 €	188.035,00 €	217.442,00 €
ETF (3)	2002	700.000,00 €	0,00 €	840.000,00 €
	2003	475.000,00 €	550.000,00 €	675.000,00 €
Other	2002	-	-	-
	2003	110.876,18 €	386.834,65 €	163.592,25 €
Total	2002 (1)	1.370.913,00 €	-	1.294.924,00 €
	2003	16.574.879,84 €	14.880.969,14 €	23.134.403,96 €

(1) The Annual Report 2001 included the amounts corresponding to JEPs selected in 2002 and therefore they are not included in the present report.

(2) The total funding for projects selected in 2003 was 22.385.129,71 €. However only 21.391.229,71 € was committed; 993.900 € corresponding to projects involving Belarusian institutions was not committed because a financing agreement with Belarus has not been signed.

(3) The European Training Foundation (Tempus Department) provides Technical Assistance for the implementation of the programme.

JEP selection

The tables below reflect the selections carried out in June 2003, following the call for proposals launched in 2002 (deadline 15 December 2002).

Multi-country projects involve more than one partner country.. For each partner country, the number of multi-country applications indicates the number of applications in which institutions from this country are involved.

Total committed includes the amount committed for national projects as well as the amount committed on a pro-rata basis to cover the participation of a partner country's institution/s in multi-country projects.

Type of JEP - CD: Curriculum development; TCIB: Training Courses for Institution Building; MP: Multiplier Project; UM: University Management.

Tempus – CARDS

Partner Country	<i>National/ Multi-country Projects</i>	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)	Type of JEP			
						CD	MP	TCIB	UM
THE FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF MACEDONIA	National projects	11	7	63.6 %	2.571.784,10 €	3	-	3	1
	Multi-country projects	23	1	4.3 %		1	-	-	-
ALBANIA	National projects	9	4	44.4 %	1.788.452,50 €	2	-	1	1
	Multi-country projects	11	2	18.2 %		2	-	-	-
BOSNIA AND HERZEGOVINA	National projects	10	5	50.0 %	2.184.838,80 €	3	-	1	1
	Multi-country projects	24	-	0 %		-	-	-	-
CROATIA	National projects	16	9	56.3 %	3.702.750,60 €	7	-	1	1
	Multi-country projects	21	2	9.5 %		2	-	-	-
KOSOVO	National projects	2	1	50.0 %	954.235,64 €	1	-	-	-
	Multi-country projects	6	3	50.0 %		2	-	-	1
SERBIA & MONTENEGRO	National projects	30	9	30.0 %	3.969.667,02 €	7	-	-	2
	Multi-country projects	32	2	6.3 %		1	-	-	1

Tempus – MEDA

Partner Country	National (N)/ Multi-country(MC) Projects	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)	Type of JEP			
						CD	MP	TCIB	UM
ALGERIA	National projects	3	-	0 %	327.211,08 €	-	-	-	-
	Multi-country projects	7	3	42.9 %		2	-	-	1
EGYPT	National projects	49	10	20.4 %	4.157.659,72 €	7	-	2	1
	Multi-country projects	7	2	28.6 %		1	-	-	1
JORDAN	National projects	7	3	42.9 %	1.329.017,12 €	3	-	-	-
	Multi-country projects	5	3	60.0 %		2	-	-	1
LEBANON	National projects	5	2	40.0 %	920.465,72 €	2	-	-	-
	Multi-country projects	11	3	27.3 %		2	-	-	1
MAROCCO	National projects	18	7	38.9 %	3.186.204,87 €	4	-	2	1
	Multi-country projects	15	2	13.3 %		1	-	-	1
PALESTINE	Multi-country projects	4	2	50.0 %	208.247,14 €	2	-	-	-
SYRIA	National projects	9	4	44.4 %	1.729.823,12 €	4	-	-	-
	Multi-country projects	7	3	42.9 %		2	-	-	1
TUNISIA	National projects	9	2	22.2 %	1.366.570,72 €	2	-	-	-
	Multi-country projects	14	4	28.6 %		3	-	-	1

Tempus – TACIS

Partner Country	National/ Multi-country Projects	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)	Type of JEP			
						CD	MP	TCIB	UM
ARMENIA	National projects	11	-	-	465.692,39 €	-	-	-	-
	Multi-country projects	6	3	50.0 %		-	3	-	-
AZERBAIJAN	National projects	8	2	25.0 %	774.145,00 €	1	1	-	-
	Multi-country projects	3	2	66.7 %		-	2	-	-
BELARUS	National projects	2	1	50.0 %	596.300,00 €	-	-	1	-
	Multi-country projects	3	1	33.3 %		-	-	1	-
GEORGIA	National projects	9	1	11.1 %	646.099,61 €	1	-	-	-
	Multi-country projects	5	3	60.0 %		-	3	-	-
KAZAKHSTAN	National projects	4	1	25.0 %	366.257,00 €	1	-	-	-
	Multi-country projects	5	1	20.0 %		-	-	-	1
KYRGYZSTAN	National projects	2	-	-	432.216,77 €	-	-	-	-
	Multi-country projects	8	2	25.0 %		1	1	-	-
MONGOLIA	National projects	7	2	28.6 %	780.476,77 €	2	-	-	-
	Multi-country projects	2	1	50.0 %		-	1	-	-
MOLDOVA	National projects	13	3	23.1 %	921.569,14 €	2	-	-	1
	Multi-country projects	3	1	33.3 %		-	-	-	1
RUSSIAN FEDERATION	National projects	105	18	17.1 %	8.196.851,26 €	12	2	2	2
	Multi-country projects	24	4	16.7 %		-	-	1	3
TURKMENISTAN	National projects	8	3	37.5 %	1.194.150,00 €	1	-	1	1
	Multi-country projects	1	1	100.0 %		1	-	-	-
UKRAINE	National projects	48	12	25.0 %	5.825.375,00 €	6	1	2	3
	Multi-country projects	12	2	16.7 %		-	-	1	1
UZBEKISTAN	National projects	14	4	28.6 %	2.185.996,77 €	2	-	-	2
	Multi-country projects	7	3	42.9 %		2	1	-	-

The table below indicates the number of applications received and funded according to the Member State of the applicant higher education institution.

Member State	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Type of JEP			
				CD	MP	TCIB	UM
AUSTRIA	86	27	31.4 %	18	2	3	4
BELGIUM	81	29	35.8 %	21	2	4	2
GERMANY	200	48	24.0 %	27	4	4	13
DENMARK	30	4	13.3 %	3	-	-	1
SPAIN	117	38	32.5 %	28	-	4	6
FRANCE	164	51	31.1 %	34	3	8	6
FINLAND	52	17	32.7 %	11	1	2	3
GREECE	63	14	22.2 %	10	-	2	2
ITALY	154	42	27.3 %	25	2	7	8
IRELAND	10	6	60.0 %	3	-	1	2
NETHERLANDS	62	21	33.9 %	11	3	2	5
PORTUGAL	25	6	24.0 %	5	-	-	1
SWEDEN	47	7	14.9 %	5	-	2	-
UNITED KINGDOM	143	35	24.5 %	21	5	3	6

Individual Mobility Grants (IMG) Selection

The tables below are the result of selections held in 2002 and 2003.

IMG Tempus – CARDS

Partner Country	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)
THE FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF MACEDONIA	59	42	78.0 %	151.640,00 €
ALBANIA	103	48	51.5 %	235.542,00 €
BOSNIA & HERZEGOVINA	28	14	46.4 %	54.280,00 €
CROATIA	22	11	63.6 %	25.236,00 €
KOSOVO	1	2	-	3.800,00 €
SERBIA & MONTENEGRO	62	29	62.9 %	81.110,00 €

IMG Tempus – MEDA

Partner Country	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total contracted (per country)
ALGERIA	91	15	30.8 %	60.400,00 €
EGYPT	78	46	71.8 %	128.500,00 €
JORDAN	13	4	30.8 %	21.300,00 €
LEBANON	67	27	61.2 %	83.800,00 €
MAROCCO	46	15	52.2 %	32.900,00 €
PALESTINE	17	14	94.1 %	47.800,00 €
SYRIA	108	22	28.7 %	95.500,00 €
TUNISIA	29	13	55.2 %	31.800,00 €

IMG Tempus – TACIS

Partner Country	Total Received Applications	Total Funded Applications	Success Rate	Total committed (per country)
ARMENIA	44	19	45.5 %	53.806,00 €
AZERBAIJAN	8	3	75.0 %	5.440,00 €
BELARUS	29	16	58.6 %	49.580,00 €
GEORGIA	40	14	47.5 %	36.520,00 €
KAZAKHSTAN	15	4	26.7 %	9.500,00 €
KYRGYZSTAN	31	14	54.8 %	47.380,00 €
MONGOLIA	26	13	53.8 %	49.950,00 €
MOLDOVA	33	14	72.7 %	41.800,00 €
RUSSIAN FEDERATION	165	111	75.8 %	336.900,00
TURKMENISTAN	10	10	70.0 %	32.800,00 €
UKRAINE	64	40	68.8 %	107.100,00 €
UZBEKISTAN	110	32	35.5 %	136.991,00 €